

20.09.2023

Dnro 1067/03.04.04.04.10/2022

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittaja

Päätös, josta valitetaan

Pelkosenniemen kunnanvaltuusto 17.6.2022 § 38

Valtuusto on päättänyt

1. merkitä tiedoksi Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksen,
2. hyväksyä kuntayhtymän tilinpäätöksen 2021 ja
3. hyväksyä, että kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2021 tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalainen päätös on kumottava.

Vastuuvapautta ei voida myöntää kuntayhtymän tehtävien laiminlyönneistä ja toimien lainvastaisuuksista johtuen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kunnanhallitus on antanut lausunnon, jossa on esitetty valituksen hylkäämistä. Kunnanhallitus on vaatinut, että valittaja velvoitetaan korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut. Kunnan käsityksen mukaan valittajan intressi asiassa liittyy kiusantekoon. Asian ratkaisu on ollut ilmeinen ilman oikeudenkäyntiä.

Valittaja on antanut vastaselityksen, jossa hän on esittänyt, että osapuolet pitävät oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Kuntalaisella on oikeus kunnallisvalituksin valvoa kunnan päätösten lainmukaisuutta, mitä ei ole pidettävä kiusantekona.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen ja kunnan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Pääasia

Valittaja on katsonut, että kuntayhtymän hallinnolle ei voida myöntää vastuuvapautta kuntayhtymän tehtävien laiminlyönneistä ja toimien lainvastaisuuksista johtuen. Vastuuvapautta ei voida myöntää myöskään Pelkosenniemen kunnanhallitukselle, koska se on hyväksynyt lainvastaisen toiminnan. Kunnanhallitus ei ole vastuullisena viranomaisena ja toimielimenä huolehtinut kuntayhtymän asiakirjojen julkisuudesta ja päätöksenteon laillisuudesta. Johtava lääkäri on osallistunut kuntalain vastaisesti kilpailutuksen valmisteluun asiassa 27.10.2021 § 99, jossa hän on ollut itse asianosaisena. Johtavalla hoitajalla ei ole ollut toimivaltaa esitellä kyseistä kilpailutusta koskevaa asiaa. Kuntayhtymä on salannut päätöksessä 20.12.2021 § 122 lääkärin palkan julkisuuslain vastaisesti. Kuntayhtymän sähköinen asiakirjahallinta ei täytä kuntalain vaatimuksia, koska päätöksiä ja niiden liitteitä ei ole viety tietoverkkoon. Kuntayhtymä on uudistanut hallintosääntönsä 15.9.2021 § 82, mutta sitä ei ole viety päätöksen liitteenä nähtäville tietoverkkoon. Hallintosääntöä ei siten ole voinut panna täytäntöön. Palveluiden sulkemisesta puuttuvat hallinnolliset päätökset. Lääkärin virkojen osa-aikaistaminen ei ole ollut perusteltua ja se on ollut sattumanvaraista. Terveysaseman putkiremontti on päätetty toteuttaa, mutta sitä ei ole esitetty kunnille. Tarkastuslautakunta ei ole tarkistanut hallintoa, mistä syystä myöskään sille ei voi myöntää vastuuvapautta.

Kuntalain 125 §:n 1 ja 3 momentin mukaan tilivelvollisia, joiden vastuuvapauden myöntämisestä valtuusto päättää tilinpäätöksen hyväksyessään, ovat toimielimen jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat.

Hallinto-oikeus ensin toteaa, että Pelkosenniemen kunnanhallitus ei ole kuntayhtymän toimielin, jonka jäsenet tässä tehtävässään olisivat olleet kuntayhtymässä tilivelvollisia tilikaudella 1.1.–31.12.2021. Vastuuvapaudesta päättäminen ei siten ole kohdistunut Pelkosenniemen kunnanhallitukseen.

Kuntalain 121 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Hallinto-oikeus toteaa, että tarkastuslautakunnan on valmisteluvastuuseensa perustuen otettava kantaa tilinpäätöksen hyväksymiseen ja tehtävä valtuustolle oma päätösehdotuksensa niistä toimenpiteistä, joihin tilintarkastuskertomus, siinä mahdollisesti tehdyt muistutukset sekä mahdollisesti hankitut selitykset ja lausunnot antavat aihetta. Tarkastuslautakunnan valmisteluun kuuluu myös kuntalain 121 §:n 4 momentissa tarkoitetun arviointikertomuksen antaminen valtuustolle siitä,

ovatko valtuuston tilivuodelle asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Asiassa saadusta selvityksestä ilmenee, että kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Pelkosenniemen ja Savukosken kunnat. Jäsenkuntien valtuustot hyväksyvät kuntayhtymän tilinpäätöksen. Pelkosenniemen kunnanvaltuusto on kokouksessaan 17.6.2022 päättänyt kuntayhtymän vuoden 2021 tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.–31.12.2021 tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksen ja tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen perusteella.

Tilintarkastuskertomuksessa on todettu, että kuntayhtymän hallintoa on hoidettu lain ja jäsenkuntien valtuustojen päätösten mukaisesti lukuun ottamatta lääkelaimeiden hankintaa, jota ei ole kilpailutettu julkisista hankinnoista säädetyn lain mukaisesti. Tilintarkastuskertomuksessa on esitetty tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille. Arviointikertomuksen mukaan tarkastuslautakunta on todennut kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoidetun perussäännön ja hyväksytyyn talousarvion mukaisesti. Tarkastuslautakunta on kehottanut valtuustoja kuitenkin kiinnittämään huomiota hankintalain mukaiseen menettelyyn. Tarkastuslautakunta on esittänyt valtuustoille tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Hallinto-oikeus toteaa, että Pelkosenniemen kunnanvaltuusto on harkintansa mukaan voinut päättää kuntayhtymän vuoden 2021 tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tarkastuslautakunnan suorittaman asianmukaisen valmistelun perusteella. Mahdolliseen esteellisyyteen, toimivallan puuttumiseen ja muuhun virheelliseen menettelyyn päätöksenteossa on lähtökohtaisesti puuttettava hakemalla muutosta kuhunkin päätökseen, jota oletettu virheellinen menettely rasittaa. Mikäli tietyn tilikauden aikana tehdyt päätökset saavuttavat lainvoiman, olettamuksena voidaan pitää sitä, että vastuuvapaus tilivelvollisille näillä päätöksillä käsiteltyjen asioiden osalta myönnetään. Pelkosenniemen kunnanvaltuusto on siten voinut päättää vastuuvapauksien myöntämisestä myös valittajan viittaamien päätösten osalta valittajan esittämistä virheellistä menettelyä koskevista väitteistä huolimatta. Myöskään muut seikat, jotka valittaja on valituksessaan tuonut esille, eivät ole kuntayhtymän talouden tai hallinnon kannalta sellaisia puutteita tai laiminlyöntejä, joiden vuoksi tilinpäätöksen voitaisiin katsoa olevan siten virheellinen tai puutteellinen, että Pelkosenniemen kunnanvaltuusto hyväksyessään tilinpäätöksen ja myöntäessään vastuuvapauden tilivelvollisille, olisi käyttänyt harkintavaltaansa muuhun tarkoitukseen kuin mihin se lain mukaan on käytettävissä. Valituksenalaista päätöstä ei näin ollen ole valituksessa esitetyillä perusteilla kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

Valittaja ei ole esittänyt asiassa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmeisen perusteettomia

vaatimuksia. Kunnan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus on näin ollen hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Riitta Arjas, Ville Vitikka ja Saija Mustola.

Esittelevä jäsen

Saija Mustola

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittaja, asiointipalvelun kautta

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa

Jäljennös maksutta Pelkosenniemen kunnanhallitus, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädetyllä tavalla.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU
Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

